

סיכום "יום המזריע" 1985

ד"ר חיים שטורמן, "און"

כמדי שנה בשנה התקיימה גם השנה פגישת כל מזריעי הארץ במסגרת "יום המזריע" שהתקיים ביום ג' 12.11.85. הפעם התכנסנו במכון וולקני בבית-דגן במסגרת יום עיון ומפגש חברתי, שבו לקחו חלק כל עובדי אגודות ההזרעה המלאכותית, "און" ו"השרות להזרעה מלאכותית", עובדי המחלקה לרבייה של המכון הוטרנירי וכן אנשי מקצוע מתחומים שונים הקשורים לעבודתנו.

פתח את היום הח' שבתאי רביב שבירך את הבאים, את המרצים ואת הטורחים, הדגיש את חשיבותה של ההתכנסות הקבועה של האוחזים בקפילר, בהיכרות, בהחלפת דעות, בהרחבת הידע והעניין בתחומנו ובתחומים חדשים הנוגעים לעבודתנו, בחיזוק המרקם המגוון שבו נוגעים העובדים הנותנים שירות לרפת.

השנה הוקדשו כל ההרצאות לנושא "התערבות האדם ברביית חיות משק שונות", כולל האדם בכבודו ובעצמו.

ההרצאה הראשונה ניתנה על-ידי ד"ר אלישע גוטווין בנושא: אפשרויות חדשות בהפריה במעבדה והנדסה גנטית, בחיות בכלל ובצאן בפרט. בתמונות ובשקפים הוסברו שיטות להחדרת גנים לתוך הגנום של העובר לתכונות השונות כמו גידול נמרץ יותר, גנים לוולדנות רבה יותר בכבשים וכן תכונות גידול מהיר יותר הקשור בשיפועול מאוחר אחרי המלטה, כך שאפשר לתת רק לזכרים ללא הפרעה להמלטה. כיום עדיין נעשות העבודות בחיות מעבדה ועוברים במבחנה אך נראה שבעתיד

הקרוב (מתי?) תיפרץ הדרך לשיפורים שונים בחיות המשק.

אחריו דיבר פרופ' גדליה פז על הבעיות והגישה לטיפול בבעיות עקרות באדם. לאחר הסבר קצר ומקיף על מבנה מערכת המין הגברית הוברר לנו, הגברים, שלמרות הדעה הרווחת שבמקרה עקרות הנשים הן "האשמות", הרי בחצי המקרים הבעיה היא גברית. אם כיום את רב הבעיות הנשיות אפשר לפתור או לעקוף, הרי בגברים רק מיעוט קטן (כ-30%) של המקרים נפתר בדרך זו או אחרת. המרכיב המסובך ביותר, החשוב ביותר והפגיע ביותר הם תאי סרטולי שבאשך, הם התאים התומכים ו"אומנים" את תאי הזרע בשלבי התפתחותם. הפרעות בפעולתם נובעות מסיבות שונות ומגוונות, הורמונליות ואחרות והטיפול בהן עומד כיום במרכז המחקרים לשיפור פוריות הגבר.

פרופ' נחום שנפיר הרצה על הרבייה בעופות ועל האפשרויות המעשיות כיום ובעתיד הקרוב לשיפורה על-ידי ההזרעה המלאכותית. תוארו ההבדלים הרבים בין היונקים לעופות, החל ממערכת מין חד-צדדית בנקבה הפולטת ביצה מדי יום, תאי זרע נושאי כרומוזומים X בלבד החיים מספר שבועות בגוף הנקבה, ועד מנגנון להחדרת זרע כמעט ללא אבר מין בלב העופות פרט לעופות מים ובת היענה.

ההזרעה המלאכותית בעופות היא כיום יתרון ובעתיד היא תהיה הכרחית בשל גידולו המהיר של הזכר וגודלה הזעיר יחסית של הנקבה

עד להפרדתו המוחלטת מגופם, ואבוי לעושי השוואות.

ולסיום, אחרי ארוחת צהרים נאה סיפר ד"ר גדעון חולתא על מנגנון הרבייה בדגי מאכל שונים ועל אפשרויות שונות הנעשות כיום לשם ייעול הגידול, פיתוח טיפוסים שונים, בעונות שונות ובוריאציות רבות. כדי שלא נחשוב שדג הוא דג, הדגים גדעון את השונות העצומה שבין מיני הדגים, בין האמנון לקרפיון ולכסיף וכתוצאה מכך את השיטות השונות לחלוטין הנקטות לצורך התערבות בזמני ההפריה שלהם, בבחירת הנקבות ובשיטות הממשק השונות לצרכי הטלה, הפרשת זרע, שמירת הדגיונים וכיו"ב.

היה זה יום מאלף ומחדש, בו ראינו עד כמה "שכנינו", חיות המשק האחרות, מצפים ליתר קידום בנושא הרבייה. בכל חיות המשק שנסקרו נושא הפקת הזרע עדיין בראשית צעדיו וההצלחה בו היא נקודת מפתח לקידום מהפכני שיאפשר הזרעה בכל נקודת זמן מתבקשת. כמו כן, כל העוסקים בנושא הדגישו עד כמה ההזרעה המלאכותית המוצלחת תהיה מנוף עצום לשיפור היעילות והרווחיות בענף שבו הם עוסקים, גם מסיבות טכניות פשוטות, כמו העופות למשל, וגם ובעיקר מסיבות טיפוחיות, שיבוח המין והגזע והגברת התוצרת והרווח לאדם.

ייתכן ואנו, כאגודה להזרעה מלאכותית בבקר, נוכל בעתיד להרחיב את שירותינו, לקדם ולהתקדם גם בנושאים נוספים הקשורים לעבודתנו, כפי שהנושא הזה מתבצע בארצות אחרות.

בתרגומים. כבר כיום, ההזרעה המלאכותית בהודים היא צורת הרבייה הנפוצה במשקים המודרניים, אך בארצנו עדיין מאד לא ממוכנת.

גם בעופות, כמו בבקר לחלב, יש שטח נרחב לפיתוחים גנטיים של גזעים חדשים ושיבוח גזעים קיימים, וכך הופנתה הקריאה למעוניינים להתכנס ולפתח את ההזרעה המלאכותית בעופות באופן משקי, יעיל ורווחי.

אחרי כן הרצתה הד"ר קורה רוזנטל על ההזרעה המלאכותית בדבורים. למרות קשיי העברית של עולה חדשה, ההומור השופע, הנושא המדהים ואמצעי העזר וההדגמה שהוצגו לציבור ריתקו את השומעים לעולמן הקסום והמזור של הדבורים, חיי החברה וחיי המין שלהן, יעילותן ואכזריותן במושגים אנושיים וכן האפשרות של המגדלים להתערב ולקבל באמצעים מלאכותיים מלכות טובות יותר, כאשר מטרות הטיפוח הן ייצור יותר דבש ולהקות עם אופי שקט יותר. התוצאות מדברות בעצמן: המלכות המופרות הנמכרות במכורות צריפין מייצרות נחילי דבורים העולים בהרבה על הנחילים הרגילים בכורותינו. בגלל ממדיהן של הדבורים כל העבודה של איסוף הזרע מהזכרים והחדרתו אל מערכת המין של הנקבה נעשית תחת מיקרוסקופ, במיכשור עדין ומתוחכם ובהרדמה כללית של המלכה, כאשר בסופו של דבר את מידת ההצלחה קובעת מיומנותו וידו הבטוחה של העובד. יש לזכור שבעונה מלכה מטילה כ-2000 ביצים ביום, למעלה ממשקל גופה, ויש לספק לה כמויות זרע שיוכלו להפרות את כל הכמות העצומה הזו. הזרע נשאב מכמה זכרים, תוך כדי לחיצת ראשם

לתשומת לב הרפתנים!

לאחרונה הנהגנו מבחני גדילה לבנות פרים. את נתוני המשקל בשעת השחיטה אנו שואבים מבית המטבחים. לשם ביצוע המבחן אנו מבקשים מכל הרפתנים **למלא בתעודת הזהות של העגל את שם האב ומספרו**. נתון זה הכרחי לשם עריכת המבחן. משקים רבים "מתעצלים" לציין את שם האב ומספרו. התועלת שתופק מהמבחן היא גדולה מאד והמאמץ לציין את שם האב הינו אפסי.

הנהלת פור העדר